

fjendtlige anvendelse af miljøpåvirkningsteknik med henblik på at fjerne de farer, som en sådan anvendelse medfører, samt ud fra ønsket om at bidrage til at styrke tilliden mellem nationerne og til yderligere at forbedre den internationale situation i overensstemmelse med FN-pagtens formål og principper.

Artikel I indeholder traktatens vigtigste bestemmelse, idet deltagerstaterne i henhold til stk. 1 forpligter sig til ikke at indlade sig på militær eller nogen anden fjendtlig anvendelse af miljøpåvirkningsteknik, der har udbredte, langvarige eller alvorlige virkninger, som et middel til at påføre nogen anden deltagerstat ødelæggelse, skade eller overlast. Endvidere forpligter de deltagende stater sig ved artiklens stk. 2 til ikke at bistå, opmuntre eller tilskynde nogen stat, statsgruppe eller international organisation til at indlade sig på handlinger, der strider mod bestemmelserne i stk. 1.

Vedrørende forståelsen af artikel I har CCD's redaktionsudvalg vedtaget et sålydende *fortolkningsbidrag*:

»Det er udvalgets forståelse, at udtrykkene »udbredte«, »langvarige« og »alvorlige« i denne konvention skal fortolkes som følger:

- a) »udbredte«: omfattende et område i en størrelsesorden af adskillige hundrede kvadratkilometer;
- b) »langvarige«: af nogle måneders eller ca. et kvartals varighed;
- c) »alvorlige«: medførende alvorlig eller betydelig forstyrrelse eller skade på menneskeliv, naturlige og økonomiske ressourcer eller andre værdier.

Det er endvidere forståelsen, at ovenstående fortolkning udelukkende tager sigte på nærværende konvention og ikke skal præjudicere fortolkningen af disse eller lignende udtryk anvendt i forbindelse med nogen anden international aftale.

Artikel II definerer miljøpåvirkningsteknik som enhver teknik til ændring – ved bevidst indgriben i naturprocesser – af jordens dynamik, sammensætning eller struktur, herunder dens flora og fauna, litosfære, hydrosfære og atmosfære, eller det ydre rum.

Fortolkningsbidraget til artikel II, som vedtaget af CCD's redaktionsudvalg, har følgende ordlyd:

»Det er udvalgets forståelse, at følgende eksempler tjener til illustrering af de fænomener, der kan fremkaldes ved anvendelsen af miljø-

påvirkningsteknik som defineret i konventionens artikel II.

jordskælv; tsunami*); forstyrrelse af et områdes økologiske ligevægt; ændringer i vejrforhold (skyer, nedbør, cykloner af forskellige arter og tornadoer); ændringer af klimatiske forhold; ændringer af havstrømme; ændringer af forholdene i ozonlaget; og ændringer af forholdene i ionosfæren.

Det er endvidere forståelsen, at alle de ovennævnte fænomener, når de frembringes ved militær eller enhver anden fjendtlig anvendelse af miljøpåvirkningsteknik, vil resultere i, eller med rimelighed kan forventes at resultere i, udbredt, langvarig eller alvorlig skade, ødelæggelse eller overlast. Militær eller enhver anden fjendtlig anvendelse af miljøpåvirkningsteknik som defineret i artikel II til fremkaldelse af disse fænomener som middel til at tilføje en anden deltagerstat skade, ødelæggelse eller overlast, vil således være forbudt.

Det erkendes endvidere, at ovenstående eksempelfortegnelse ikke er udtømmende. Andre fænomener, der kunne opstå som følge af anvendelsen af miljøpåvirkningsteknik som defineret i artikel II, kunne også passende medtages. At sådanne fænomener ikke er medtaget i fortegnelsen, vil på ingen måde sige, at den i artikel I indeholdte forpligtelse ikke skulle finde anvendelse på disse fænomener under forudsætning af, at de i denne artikel opstillede kriterier er opfyldt.

Artikel III foreskriver, at konventionens bestemmelser ikke skal være til hinder for anvendelsen af miljøpåvirkningsteknik til fredelige formål og ikke præjudicerer folkeretlige principper og regler for sådan anvendelse. Endvidere fastslås det, at deltagerstaterne har pligt til at lette og ret til at deltage i størst mulig udveksling af teknisk-videnskabelige oplysninger herom. De deltagerstater, som er i stand dertil, skal – enkeltvis eller sammen med andre stater eller internationale organisationer – bidrage til det internationale økonomiske og videnskabelige samarbejde om bevarelse, forbedring og fredelig udnyttelse af det naturlige miljø under behørig hensyntagen til behovene i verdens udviklingsområder.

Fortolkningsbidraget til artikel III er af CCD's redaktionsudvalg formuleret således:

»Det er udvalgets forståelse, at nærværende konvention ikke berører spørgsmålet om, hvor-

*) Bølger fremkaldt af forstyrrelser af havbunden.